

BILAGA 2. HANDLINGSPLAN

NACKA AVFALLSPLAN 2027-2032

NTN-2025-00246
2026-09-22
NACKA KOMMUN

Innehållsförteckning

Inledning	3
Arbetet med att genomföra och följa upp planen	3
Tabell 1: Sammanställning av nyckeltalen	4
Tabell 2: Sammanställning av åtgärderna	6
Beskrivning av åtgärderna	8

Inledning

Handlingsplanen beskriver hur Nacka avfallsplan 2027-2032 ska genomföras och följas upp. Den innehåller tabeller med nyckeltal och åtgärder med uppgift om ansvarig nämnd eller bolag. Till nyckeltalen finns en beskrivning av hur de tas fram. I slutet av handlingsplanen beskrivs varje åtgärd närmare, vad den omfattar och vilka verksamheter som berörs.

Förkortningar som används:

KS – Kommunstyrelsen

NTN – Natur- och trafiknämnden

MSN – Miljö- och stadsbyggnadsnämnden

FRN – Fritidsnämnden

NVOA – Nacka vatten och avfall AB

ESKOM – Enheten för strategiskt klimat- och miljöarbete

ESSU – Enheten för strategisk stadsutveckling

Arbetet med att genomföra och följa upp planen

NTN har ansvar för att samordna arbetet med att genomföra, följa upp och vid behov revidera avfallsplanen. För detta arbete finns en avfallsplanesamordnare från NVOA och en avfallsplanegrupp med representanter från de delar av kommunen som främst är berörda (offentlig utemiljö, välfärd skola, välfärd samhällsservice, kundserviceenheten och ESKOM). Vidare finns en styrgrupp med chefer från NTN, MSN, KS och NVOA.

Uppföljningen kommer i lämpliga delar att samordnas med uppföljningen av klimat- och miljöprogrammet.

Nedan beskrivs de olika momenten för uppföljningen.

Aktivitet	Ansvar	Tidpunkt
Planera uppföljningen och hur uppgifter ska samlas in om uppfyllelse av mål, nyckeltal, genomförande av åtgärder (enkät, intervjuer etc.)	Avfallsplanegruppen	Jan
Ta fram och rapportera uppgifter som efterfrågas.	Berörda nämnder och enheter	Feb
Sammanställa uppfyllelse av mål, nyckeltal och genomförda åtgärder samt vid behov ta fram förslag på reviderade eller nya åtgärder (reviderad handlingsplan).	Avfallsplanegruppen	Feb/mars
Godkänna uppföljningen och ev revidering av handlingsplanen.	Styrgruppen	Mars
Beslut om uppföljning och ev revidering av handlingsplanen.	NTN	April/maj
Åtgärder förs in i enheters och nämnders budget- och verksamhetsplaner.	Berörda nämnder och enheter	

Tabell I: Sammanställning av nyckeltalen

Mål	Nyckeltal	Ansvar	Basår 2025	Målar 2032
1.1	Hushållsavfall, exkl trädgårdsavfall (kg/person) <i>Avfall Web trendrapport</i>	NVOA	350	245
1.1	Restavfall (kg/person) <i>Avfall Web trendrapport</i>	NVOA	131	92
1.1	Matavfall, uppkommen mängd (kg/person) <i>Summan av separat insamlat matavfall samt matavfallet som slängts i restavfallet baserat på plockanalyser av restavfallets sammansättning, som genomförs minst vartannat år. Uppgifter från Avfall Web</i>	NVOA	80	56
1.2	Restavfall kommunens egna verksamheter (ton/år) <i>Restavfall från kommunens egna verksamheter insamlat av NVOA.</i>	NVOA	1200 ¹	850 ²
1.2	Uppmätt matsvinn i förskola, skola och äldreomsorg (gram/portion) <i>Baseras på regelbundna mätningar av matsvinnet som genomförs av verksamheterna. Uppmätta värden för 2025 avser verksamheter i kommunal regi.</i>	KS	Förskola 51 ³ Grundskola 42 ⁴ Äldreomsorg 101 ⁵	Förskola 40 Skola 30 Äldreomsorg 80
1.2	Andel återbrukade möbler (%)⁶	KS	22 ⁷	60
1.2	Andel återbrukad IT-utrustning (%)	KS	6 ⁸	20
1.3	Antal företag per år som har deltagit i kommunens nätverk om cirkularitet och återbruk <i>Avser företag och organisationer som deltagit i NVOA:s återbruksnätverk eller i nätverken inom Slut Cirkeln.</i>	NVOA, KS	15	30
1.3	Antal genomförda aktiviteter inom Slut cirkeln	NVOA, KS	0	3
1.4	Antal/andel projekt som använder återbrukat material <i>Nyckeltalet är under utveckling. Finns med som nyckeltal i fastighetsenhetens återbruksrutin. Nyckeltalet bör redovisas uppdelat på stadsbyggnadsprojekt resp kommunens egna projekt.</i>	KS	Uppgift saknas	Ökande
2.1	Nöjdhet hämtning hushållsavfall vid bostad (%) <i>Fråga i NVOA:s återkommande kundundersökningar. Avser andelen som är nöjda eller mycket nöjda.</i>	NVOA	87 %	90 %
2.1	Nöjdhet besök på kretsloppscentral (%) <i>Fråga i NVOA:s återkommande kundundersökningar. Avser andelen som är nöjda eller mycket nöjda.</i>	NVOA	81 %	90 %
3.1	Faktisk materialåtervinning och förberedelse för återanvändning av kommunalt avfall, andel (%)⁹ <i>Avfall Web trendrapport</i>	NVOA	34 %	60 %
3.3	Antal stölder på kretsloppscentralerna	NVOA	16	Minskande

¹ Av Nacka vatten och avfall insamlade mängder rest- och matavfall från kommunens egna verksamheter. Uppgifter från kundsystemet EDP, omfattar kundgrupperna 10041, 10046 och 10047

² Hänsyn behöver dock tas till förändring i verksamheternas omfattning, om de ökar eller minskar.

³ Uppmätt matsvinn i förskola i kommunal regi.

⁴ Uppmätt matsvinn i grundskola i kommunal regi.

⁵ Uppmätt matsvinn i äldreomsorg i kommunal regi.

⁶ Nyckeltal i Nackas klimat- och miljöprogram

⁷ Baserat på inköp av återbrukade möbler enligt UBW. Möbler som skänkts inom kommunen ingår inte.

⁸ Avser andel återbruk totalt för smartphones, plattor, bärbara och stationära datorer av Nacka kommuns inköp under 2025 enligt leverantören ATEA.

⁹ Nyckeltal i Nackas klimat- och miljöprogram

3.3	Antal dumpningar <i>Uppgifter från Infracontrol.</i>	NTN	341	Minskande
4	Antal skräp per 10 m² <i>Årliga skräpmätningar som visar hur mycket och vilken typ av skräp som finns i ett område enligt Håll Sverige Rents standardiserade mätmetod.</i>	NTN	3,8 (2024)	2
4	Upplevelse av att Nacka är fritt från skräp (%) <i>Fråga i NVOA:s kundundersökningar. Avser andelen som anser att Nacka är fritt från skräp i mycket hög eller hög utsträckning.</i>	NVOA	Basår 2026, ska tas fram	Ökande

Tabell 2: Sammanställning av åtgärderna

Nr.	Åtgärd	Ansvarig nämnd	Tidplan genomförande
Mål 1. Förebyggande av avfall			
1	Utveckla kommunikation till Nackabor om avfallsförebyggande och cirkularitet	NVOA	2027
2	Underlätta återanvändning och delning Nackabor emellan.	NVOA	2027-2028
3	Utreda, utveckla och införa olika system för delning och reparation	NVOA	2027-2028
4	Utveckla och genomföra aktiviteter för minskat matsvinn	NVOA	2028-2029
5	Anordna miljölektioner och studiebesök inom avfallsförebyggande och cirkularitet	NVOA	Kontinuerligt
6	Arbeta med att förebygga avfall i stadshuset och kommunalt finansierade verksamheter	KS	Löpande
7	Kartlägga och minska användningen av engångsmaterial i stadshuset och kommunens verksamheter	KS	2027-2028
8	Mäta och arbeta för minskat matsvinn i kommunens verksamheter	KS	Löpande
9	Införa intern bytestjänst för möbler och annan utrustning	KS	2027
10	Ta fram och implementera riktlinjer/krav för avfallsförebyggande och cirkularitet vid inköp och upphandling	KS	2027-2028
11	Ta fram och införa utbildning för personal i kommunen om avfallsförebyggande och cirkularitet	NVOA	2027-2028
12	Miljötillsyn och information som styrmedel för att förebygga avfall	MSN	Löpande
13	Driva och vidareutveckla lokalt samverkansinitiativ som stödjer företag i att utveckla cirkulära lösningar och samarbeten	NVOA, KS	Löpande
14	Skapa och samordna mötesplatser och nätverk där företag och organisationer kan utbyta erfarenheter, identifiera resursflöden och förebygga avfall	NVOA, KS	Löpande
15	Föra strukturerad dialog med handeln för att öka utbudet av cirkulära produkter och tjänster	NVOA, KS	2027-2028
16	Kartlägga och följa upp resursflöden	NVOA, KS	2027-2028
17	Utreda hur förebyggande av bygg- och rivningsavfall kan lyftas i planprocessen	KS	2027-2028
18	Utreda krav på förebyggande av bygg- och rivningsavfall vid genomförandeavtal och entreprenadupphandlingar	KS	2027-2028
19	Etablera återbrukslager för byggmaterial	KS	2027
20	Arbeta för att i första hand minimera massor och i andra hand för en mer cirkulär masshantering	KS	Löpande
21	Tillsyn av avfallsförebyggande och hantering av bygg- och rivningsavfall i bygg- och rivningsprojekten	MSN	Löpande
Mål 2. God service, tillgänglighet och högt engagemang			
22	Återkommande kundundersökningar för enbostadshus och flerbostadshus i Nacka	NVOA	Löpande

23	Kommunikation till Nackaborna om sortering och möjligheter till återanvändning och delning	NVOA	Löpande
24	Utveckla samverkan med flerbostadshus och fastighetsägare för tillgänglig avfallssortering, återanvändning och delning	NVOA	Löpande
25	Ge möjlighet och underlätta för avfallssortering i kommunens verksamheter	KS	2027-2028
26	Ta fram exempel och riktlinjer för återanvändning och delning i fysisk planering	NVOA	2027-2028
27	Gemensam planering för samordning av avfallshantering, återanvändning och delning	KS	Löpande
28	Samverkansmöten om avfallshantering, återanvändning och delning i fysisk planering	KS	Löpande
29	Tydliggöra hur behovet av ytor för avfallshantering, återanvändning och delning ska beaktas i stadsbyggnadsprocessen	KS	2027-2028
Mål 3. Cirkulär och resiliert avfallshantering			
30	Fortsatt arbete för ökad källsortering och kvalitet av avfallet	NVOA	2027-2028
31	Förbereda inför införande av producentansvar för textil	NVOA	2027-2028
32	Utveckla hanteringen av återanvändbart material som lämnas in på kretsloppscentralerna	NVOA	2027-2028
33	Öka möjligheterna till avsättning av insamlat återbruksmaterial	NVOA	Kontinuerligt
34	Ta fram långsiktig strategi för att säkerställa funktionen kretsloppscentral i kommunen	NVOA	2027-2028
35	Tillsyn av hantering av avfall hos verksamhetsutövare och fastighetsägare	KS	Kontinuerligt
36	Utred möjligheterna att cirkulera material mer lokalt	NVOA	2027-2028
37	Arbeta för trygga och säkra insamlingspunkter för avfall	NVOA	Löpande
38	Ta fram och implementera en övergripande beredskapsplan för avfallsinsamling	NVOA	2027
39	Arbeta för säker avfallshantering – från insamling till slutbehandling	NVOA	Kontinuerligt
40	Utreda möjlighet till förbättrad spårbarhet av massor, bygg och rivningsavfall i kommunens egna projekt	KS	Kontinuerligt
41	Tillsyn för att förhindra illegal avfallshantering	MSN	Kontinuerligt
Mål 4. Fritt från nedskräpning			
42	Informera och kommunicera om skräpets miljöpåverkan	NTN	Löpande
43	Engagera och skapa delaktighet genom kampanjer och städaktiviteter	NTN, FRN, NVOA	Löpande
44	Identifiera nedskräpningskällor och utöva tillsyn	NTN, MSN	Löpande
45	Ställa krav på ingen nedskräpning vid arrenden, markupplåtelser och evenemang	NTN, FRN	2027-2028
46	Ta fram program för att förebygga nedskräpning av engångsprodukter	NTN	2027-2028
47	Utreda källor till marin nedskräpning och föreslå åtgärder	NTN, FRN, NVOA	2027-2028
48	Genomföra skräpmätningar och attitydundersökningar	NTN, NVOA	Löpande

Beskrivning av åtgärderna

Mål I Förebyggande av avfall

Delmål I.I Nackaborna minskar sitt avfall med 30 procent

1. Utveckla kommunikation till Nackabor om avfallsförebyggande och cirkularitet

Ta fram en strategi/plan för hur kommunen bör kommunicera till Nackaborna om avfallsförebyggande och hållbar konsumtion i samverkan med olika delar av kommunen.

Ansvar: NVOA

Samverkan: ESKOM

2. Underlätta återanvändning och delning Nackabor emellan

Utreda hur återbruk och delning kan öka fastighetsnära och genomför. Ex införa lägre avfallstaxa för BRF:er/fastighetsägare som erbjuder återbruk i miljörum, kravställa så att insamlingsentreprenörer kan erbjuda delningstjänster ex delningsskåp och samarbete med aktörer som kan ta emot återbruk. Dialog med BRF:er och fastighetsägare om att nyttja gemensamma ytor för återanvändning och använda digitala tjänster, ex bo-appar som möjliggör byte och delning. Fortsatt samverkan med återbruksaktörer såsom Tiptapp för lämning av återbruk. Ta fram strategi för att öka delning person till person.

Ansvar: NVOA

Samverkan: ESKOM

3. Utreda, utveckla och införa olika system för delning och reparation

Utreda, utveckla och underlätta för olika typer av delningstjänster och reparationstjänster. Ex delning av lokaler, undersöka möjligheten att tillgängliggöra kommunens slöjdsalar för reparation och skapande på kvällstid och att i stadshuset avsätta yta för reparation och skapande. Andra ex fler Piff-skåp i parker, bytesmöjligheter i stadshuset, möjlighet till att låna annat än böcker på biblioteken (ställa krav i upphandling) samt utlåning av sport- och fritidsutrustning vid idrottsanläggningar.

Ansvar: NVOA

Samverkan: Valfärd skola, kultur- och fritidsenheten, kundserviceenheten, näringslivsenheten och ESKOM

4. Utveckla och genomföra aktiviteter för minskat matsvinn

Utreda taxa för minskat matsvinn. Uppmuntra till användning av doggy-bag. Etablera kontakter med livsmedelsbutiker, restauranger samt med aktörer som erbjuder tjänster för minskat matsvinn (ex Good to go, Karma) för samverkan kring insatser för hur hushållen kan minska sitt matsvinn.

Ansvar: NVOA

Samverkan: Näringslivsenheten, ESKOM

5. Anordna miljölektioner och studiebesök inom avfallsförebyggande och cirkularitet

Anordna miljölektioner i grundskolan om hur vi kan minska avfallet och återvinna mer. Erbjud studiebesök vid kommunens kretsloppscentraler. Utveckla verksamheten i samverkan med Valfärd skola.

Ansvar: NVOA

Samverkan: Valfärd skola, ESKOM

Delmål 1.2 Kommunalt finansierade verksamheter minskar sitt avfall med 30 procent

6. Arbeta med att förebygga avfall i stadshuset och kommunens verksamheter

Åtgärden handlar om att stadshuset och verksamheterna på ett systematiskt sätt ska arbeta med att förebygga avfall. I åtgärden ingår ta fram ett koncept/arbetssätt för hur stadshuset och verksamheterna kan arbeta med att förebygga sitt avfall och vilket behov av stöd som behövs. Ett gott exempel är pilotprojektet omfattande två äldreboenden i Nacka som genomfördes 2023-2024. En viktig utgångspunkt är att inventera nuläget vad gäller inköpta mängder mat, produkter och material i verksamheten samt uppgifter om avfallets mängd och sammansättning där en plockanalys av avfallet kan ge värdefull information.

Ansvar: Valfärd skola, välfärd samhällsservice, kundserviceenheten

Samverkan: ESKOM, NVOA, Inköpsenheten

7. Kartlägga och minska användningen av engångsmaterial i stadshuset och kommunens verksamheter

Övergripande åtgärd som innebär att kartlägga och ta fram åtgärder för att minska användningen av engångsmaterial i kommunens verksamheter, med extra stort fokus på plast. Identifiera möjligheterna att ersätta med flergångsalternativ. Ta fram förslag på åtgärder inklusive vilka krav som bör ställas vid inköp och upphandling för att minska användningen. Upphandla och uppmåna till användning av flergångsmaterial.

Ansvar: Valfärd samhällsservice, välfärd skola, kundserviceenheten

Samverkan: ESKOM, NVOA, Inköpsenheten

8. Mäta och arbeta för minskat matsvinn i kommunens verksamheter

Mäta matsvinnet i kommunens verksamheter och vidta åtgärder för att minska matsvinnet, ex pedagogiska luncher i skolan med samtal om matens värde.

Ansvar: Valfärd skola, Valfärd samhällsservice

9. Införa intern bytestjänst för möbler och annan utrustning

Åtgärden avser att fortsätta implementering av en intern webbaserad bytestjänst för möbler och annan utrustning i stadshuset och i den kommunala produktionen (förskola, skola, fritidsgårdar, äldreomsorg). Försök har gjorts med att använda CCBuils bytesplattform men den var inte tillräckligt användarvänlig. Istället avser kundserviceenheten och fastighetsenheten att testa systemet Palats som är mer anpassad för kommunens behov. För att systemet ska få fullt genomslag krävs ökad samverkan och kommunikation inom kommunen samt även tillgång till lagringsytor och reparationstjänster.

Ansvar: Kundserviceenheten och fastighetsenheten

Samverkan: Valfärd skola, Offentlig utemiljö, Inköpsenheten och NVOA

10. Ta fram och implementera riktlinjer för avfallsförebyggande och cirkularitet vid inköp och upphandling

Ta fram riktlinjer för avfallsförebyggande och cirkularitet för olika inköpskategorier samt indikatorer för uppföljning. Fokusera på produktområden där klimat- och miljönyttan är betydande såsom plast, textil, byggprodukter och elektronik. Arbeta för att kommunen varje år genomför minst en upphandling med högre cirkulära krav. Åtgärden ska utgå från resultaten av det särskilda uppdraget till kommunstyrelsen¹⁰

¹⁰ Mål och budget 2026-2028 för Nacka kommun

under 2026 om att utveckla verktyg och krav för hur kommunens inköp och upphandling kan bidra till ett klimatpositivt och cirkulärt Nacka.

Ansvar: ESKOM

Samverkan: Valfärd skola, välfärd samhällsservice, , NVOA, Inköpsenheten, Fastighets, Anläggningsenheten

I 1. Ta fram och införa utbildning för personal i kommunen om avfallsförebyggande och cirkularitet

Ta fram utbildningsmaterial om hur avfall kan förebyggas och hur cirkulariteten kan öka i den kommunala verksamheten. Utbildningen vara del av introduktionsutbildning, men även del av löpande utbildning. Genomförs tillsammans med utbildningsinsatser kopplat till klimat- och miljöprogrammet.

Ansvar: NVOA

Samverkan: ESKOM

I 2. Använda miljötillsyn och information som styrmedel för att förebygga avfall

Vid tillsyn enligt miljöbalken ställa krav på att verksamhetsutövare ska skaffa sig kunskap om hur avfallsmängderna och avfallets farlighet kan minska.

Ansvar: Miljötillsynsenheten

Delmål I.3 Kommunen skapar förutsättningar för ett cirkulärt näringsliv

I 3. Driva och vidareutveckla lokalt samverkansinitiativ som stödjer företag i att utveckla cirkulära lösningar och samarbeten

Identifiera branscher med stor potential för cirkulära affärsmodeller, exempelvis återbruk, återtillverkning och delningstjänster. Genomföra kunskapshöjande träffar, idégenerering och riktade insatser som underlättar företagens omställning. Analysera hur kommunen kan stärka företagens omställning genom styrning, rådgivning och krav i inköp och upphandling. Möjliggöra hämtning av resurser på Kretsloppscentralen för att främja återbruk och cirkulära flöden.

Ansvar: NVOA och Näringslivsenheten

Samverkan: ESKOM och Företagarna Nacka Värmdö

I 4. Skapa och samordna mötesplatser och nätverk där företag och organisationer kan utbyta erfarenheter, identifiera resursflöden och förebygga avfall

Utveckla och fortsätta samverkan inom Nacka återbruksnätverk, ex koppla samman avfallsbehandlare med återbruksaktörer. Utöka dialog och samverkan även inom konventionell handel och andra branscher för utveckling av cirkulära affärsmodeller.

Ansvar: NVOA och Näringslivsenheten

Samverkan: ESKOM och Företagarna Nacka Värmdö

I 5. Föra strukturerad dialog med handeln för att öka utbudet av cirkulära produkter och tjänster

Föra dialog med centrumägare och handlare om att erbjuda möjligheter till fler cirkulära produkter och tjänster såsom att handla återbruk, reparera och att hyra i ordinarie butiker. Undersöka möjligheter att etablera obemannade platser för delning och lagning, exempelvis delningsskåp och skräddarskåp.

Ansvar: NVOA och Näringslivsenheten

Samverkan: ESKOM

16. Kartlägga och följa upp resursflöden

Genomföra återkommande kartläggningar av företagens resursflöden och avfallsströmmar för att identifiera potential för cirkulära lösningar. Följa upp effekter av genomförda insatser och använda resultaten för att utveckla nya åtgärder.

Ansvar: NVOA och Näringslivsenheten

Samverkan: ESKOM och Företagarna Nacka Värmdö

Delmål 1.4 Kommunen och byggsektorn förebygger bygg- och rivningsavfall

17. Utredda hur förebyggande av bygg- och rivningsavfall kan lyftas i planprocessen

Ta fram förslag på hur man i planprocessen kan beakta möjligheterna att förebygga bygg- och rivningsavfall och öka återbruket. Det kan ske genom att verka för att befintliga strukturer, så som byggnader och anläggningar, bevaras där så är möjligt. Det kan vidare ske genom att utforma detaljplaner där konvertering/ombyggnad av befintliga byggnader och flexibla byggnader uppmuntras..

Ansvar: Planenheten

Samverkan: Exploateringsenheten, anläggningsenheten, fastighetsenheten, ESKOM

18. Utredda krav på förebyggande av bygg- och rivningsavfall vid genomförandeavtal och entreprenadupphandlingar

Ta fram förslag på vilka krav på förebyggande av bygg- och rivningsavfall som kan ställas vid genomförandeavtal respektive entreprenadupphandlingar. Det kan handla om krav på att begränsa byggavfallet vid nybyggnation och att använda återbrukat material.

Ansvar: Exploateringsenheten för genomförandeavtal och anläggningsenheten för entreprenadupphandlingar

Samverkan: Planenheten, fastighetsenheten, ESKOM, Inköpsenheten

19. Etablera återbrukslager för byggmaterial

Första steget är att etablera ett återbrukslager för återbruk av byggmaterial och komponenter för fastighetsenhetens byggprojekt, samt att utreda behovet av materialsamordning. Andra steget är att utreda behov och möjlighet att etablera återbrukslager även för offentlig utemiljö, kommunens verksamheter och kommunens kretsloppscentraler. Vidare ingår att utreda möjligheten att nyttja återbrukslagret även för utlämning av återbruksmaterial till kommunens verksamheter och skolor, samt för utlämning till hushåll.

Ansvar: Fastighetsenheten och offentlig utemiljö

Samverkan: NVOA, Valfärd skola

20. Arbeta för att i första hand minimera massor och i andra hand för en mer cirkulär masshantering

Utifrån intentionerna i klimat- och miljöprogrammet och översiktsplanen arbeta för en cirkulär hantering av massor. Utgångspunkten är att i möjligaste mån minimera uppkomsten av massor. Det behöver tas fram rutiner för hur masshanteringsperspektivet ska beaktas i de olika skedena av stadsbyggnadsprocessen. Vidare behöver kunskapen öka kring vilka massor som kommunen behöver hantera inom stadsbyggnadsprojekten. Mängden massor som återanvänds (fall A) vad gäller exempelvis jord, berg och asfalt i stadsbyggnadsprojekten ska öka och incitament för cirkulär masshantering i upphandling behöver

tas fram. Samordningen och koordinering mellan stadsbyggnadsprojekt behöver öka för att minska kostnader och negativa klimateffekter relaterade till transporter, deponering och inköp.

Ansvar: ESSU, ESKOM och Anläggningsenheten

Samverkan: Exploateringsenheten, Planenheten, Fastighetsenheten, Inköpsenheten, Miljötillsynsenheten, NVOA

21. Tillsyn av avfallsförebyggande och hantering av bygg- och rivningsavfall

Prioriterat tillsynsområde för kommunen, även med i nationella tillsynsplanen.

Åtgärden handlar om att arbeta mer planerat och förebyggande med tillsyn, exempelvis genom att följa upp exploatörens egenkontroll.

Ansvar: Miljötillsynsenheten

Mål 2. God service, tillgänglighet och högt engagemang

Delmål 2.1 Allt fler är nöjda med avfallshanteringen och möjligheten till återanvändning och delning

22. Återkommande kundundersökningar för enbostadshus och flerbostadshus i Nacka

Kundundersökningar ger insyn i hur Nackabor upplever våra tjänster och hur nöjda de är med leveransen. Det är en viktig indikator i hur vårt arbete gynnar Nackabor.

Ansvar: NVOA

23. Kommunikation till Nackaborna om sortering och möjligheter till återanvändning och delning

Kommunicera miljönytta och besparingar av att minska avfallet och avfallsortering. Ev använda E-learning och gamefication riktat till olika målgrupper (boende i FLF, villa, KLC-besök etc etc). Utreda möjlighet till belöning, ex efter utförd e-learning? Förbättra kvaliteten i insamlingen genom informationsinsatser och återkoppling till fastighetsägare.

Ansvar: NVOA

24. Utveckla samverkan med flerbostadshus och fastighetsägare för trygg och tillgänglig avfallssortering, återanvändning och delning

Öka samverkan och kompetensen hos fastighetsägare om avfallsinsamling, återbruk och delning. Undersök sätt att i större utsträckning utbilda och stötta fastighetsägare av flerbostadshus och BRF:er kring avfallshantering. Exempelvis via tydligare rådgivning från NVOA:s kundservice eller genom upphandlade förpackningsentreprenörer. Eller genom konceptet Avfallskompassen och att erbjuda återanvändning och delningstjänster. NVOA undersöker sätt att uppmuntra att arbeta med avfallshantering - till exempel anordna tävling/pris för bästa soprummet i kommunen baserat på kriterier som "återbruk/delning", "arbetsmiljö", "städning" etc.

Ansvar: NVOA

25. Ge möjlighet och underlätta för avfallssortering i kommunens verksamheter för besökare, boenden, elever, personal etc.

Säkerställ att det finns enhetliga källsorteringsmöjligheter för besökare, kunder, anställda på kommunalt finansierade verksamheter. Det ska vara lätt att göra rätt inom kommunala platser. Skyltning med nordiska

skyltsystemet för avfall. Kommunalt finansierade verksamheter ska kunna få stöd i planering och placering av källsorteringsmöbler via upphandlade avfallsentreprenörer.

Ansvar: Kommunalt finansierade verksamheter.

Samverkan: Inköpsenheten och upphandlade avfallsentreprenörer

Delmål 2.2 Tillräckliga ytor för avfallshantering, återanvändning och delning

26. Ta fram exempel och riktlinjer för återanvändning och delning i stadsbyggnadsprocessen

Ta fram exempel och riktlinjer för hur fysisk planering kan bidra till att underlätta för återanvändning och delning. Åtgärden ska visa hur återanvändning, delning och reparation i bostadsområden kan utformas i praktiken och hur det påverkar behovet av ytor. I åtgärden ingår att utreda möjligheten att ta fram riktlinjer för vilka krav på ytor för återanvändning och delning som kan ställas i samband med ny- och ombyggnation.

Ansvar: NVOA

Samverkan: Exploateringsenheten, planenheten, bygglov och ESKOM

27. Gemensam planering för samordning av avfallshantering, återanvändning och delning i stadsbyggnadsprocessen

Gemensam planering för avfallshantering och återanvändning i större och/eller flera stadsbyggnadsprojekt. Syftet är att kunna dela ytor och funktioner mellan byggnader och kvarter samt skapa gemensamma lösningar för återanvändning och avfallshantering.

Ansvar: Planenheten, exploateringsenheten och NVOA

Samverkan: Bygglov, ESKOM och ESSU

28. Samverkansmöten om avfallshantering, återanvändning och delning i stadsbyggnadsprocessen

Löpande samverkansmöten mellan kommunen och NVOA gällande avfallshantering och ytor för återanvändning/delning i stadsbyggnadsprojekt. NVOA kallar till möten 2-4 ggr per år då arbetssätt, riktlinjer, strategier för ytor för avfallshantering och återbruk/delning ska säkerställas i stadsbyggnadsprocessen, samt diskussion av aktuella ärenden. Mötena ska även omfatta kompetenshöjande insatser. Vid behov bör samverkan även ske med byggaktörer och fastighetsägare.

Ansvar: NVOA

Samverkan: Plan, exploatering, bygglov, lantmäteri, trafik, tillsyn, fastighet, ESKOM, ESSU

29. Tydliggöra hur behovet av ytor för avfallshantering, återanvändning och delning ska beaktas i detaljplane- och bygglovsprocessen

För att avfallshanteringen ska fungera bra behöver frågor om avfall planeras tidigt och finnas med i hela stadsbyggnadsprocessen. Det gäller både transporter, arbetsmiljö, boendemiljö och ytor för återanvändning och delande. Det behöver finnas en resurs med avfallskompetens som kan bevaka avfallsfrågorna i processens olika skeden. Åtgärden syftar till att tydliggöra när en sådan resurs behöver delta i projekt och vilka utredningar om framtida avfallshantering som behövs i olika skeden. Det behöver klargöras för vilka detaljplaner avfallsutredningar ska tas fram och när avfallsredovisningar ska krävas vid bygglov. Vad en avfallsutredning bör innehålla beskrivs i NVOAs tekniska handbok för avfall, men innehållet kan behöva utvecklas.

Ansvar: Planenheten och bygglovsenheten

Samverkan: NVOA, exploatering,

Mål 3. Cirkulär och resilient avfallshantering

Delmål 3.1 Minst 60 procent av det kommunala avfallet materialåtervinns

30. Fortsatt arbete för ökad källsortering och kvalitet av avfall

Fortsatt arbete med att bygga ut insamlingssystemen för bättre sortering och kvalitet på avfallet. Gör en utredning eller projekt kring beteendeförändring för att åstadkomma bättre källsortering av avfall och därmed öka möjligheten till materialåtervinning.

Ansvar: NVOA

31. Förbereda inför införande av producentansvar för textil

Senast den 17 april 2028 ska ett system för ett svenskt producentansvar finnas på plats. Samverkan kring insamlingen med kommande producentansvarsorganisationer, verka för smidig övergång till det nya systemet i samverkan med nuvarande textilinsamlare, kommunikation med hushåll.

Ansvar: NVOA

32. Utveckla hanteringen av återanvändbart material på kretsloppscentralerna

Utveckla rutiner för hantering av återanvändbart material som lämnas som avfall på kretsloppscentralerna. Till exempel undersök effekten av bemanning och ansvar för mottagande och sortering av inlämnat återbruksmaterial; undersök möjlighet sortera ut komponenter; undersök behov av ytor för att kunna sortera och hantera återbruksmaterial.

Ansvar: NVOA

33. Öka möjligheterna till avsättning av insamlat återbruksmaterial

Utöka samverkan med aktörer som tar emot material för återanvändning, uppgradering, reparation. Utveckla möjligheter för utlämning av återbruksmaterial till kommunala verksamheter, skolor, förskolor och hushåll. Undersök nya sätt att återbruka genom till exempel årlig hackaton/utmaning/testbädd vad göra med olika restflöden i samverkan med verksamma i Nacka. NVOA ska delta i regional samverkan och projekt för utveckling av nya cirkulära lösningar för insamlat avfall.

Ansvar: NVOA

34. Ta fram långsiktig strategi för att säkerställa funktionen kretsloppscentral i kommunen

NVOA ska tillsammans med kommunen ta fram en långsiktig strategi för kommunens behov av kretsloppscentraler. Strategin ska bland annat beskriva framtida kapacitets- och markbehov, geografisk tillgänglighet, möjliga synergier med andra kommunala funktioner samt hur behovet ska beaktas i kommunens långsiktiga fysiska planering.

Ansvar: NVOA

Samverkan: ESSU, Fastighetsenheten

35. Tillsyn av hantering av avfall hos verksamhetsutövare och fastighetsägare

Åtgärden handlar om ökad tillsyn så att fastighetsägare och verksamhetsutövare sorterar och hanterar avfallet på rätt sätt, bland annat enligt ny lagstiftning om sortering av förpackningsavfall, matavfall och textil.

Ansvar: Miljötillsynsenheten

Delmål 3.2 Avfallshanteringen i kommunen är resiliert

36. Utred möjligheterna att cirkulera material mer lokalt

Utredning syftar till att identifiera hur material som behandlingsanläggningarna producerar av avfallet som samlas in av NVOA kan nyttjas och skapa mervärde mer lokalt. För att identifiera behovet av material krävs samverkan. Exempelvis finns det något behov av producerad biogas och biogödsel från matavfallinsamling, el/fjärrvärme från restavfallsförbränning, konstruktionsmaterial från kretsloppscentralerna. Målsättningen är att det skulle kunna öka Nacka kommuns resiliens. Utredningen resulterar i en kartläggning av material som kan vara av värde lokalt. En viktig aspekt att ta hänsyn till är systemperspektiv över vart materialet gör mest nytta, kanske gör materialet större nytta någon annanstans än i Nacka kommun.

Ansvar: NVOA

Samverkan: Hela Nacka

37. Arbeta för trygga och säkra insamlingspunkter för avfall

NVOA ska fortsatt arbeta för att skapa trygga och säkra insamlingspunkter för avfall. Bland annat genom att arbeta med underhållsplaner och förebyggande underhållsarbete på de platser som NVOA verkar på, för säkerställa att platserna är säkra för personal och tredje man.

Ansvar: NVOA

38. Ta fram och implementera en övergripande beredskapsplan för avfallsinsamling

Arbetet inleds med att omvärldsbevaka avfallshantering i kris och krig, till exempel hur andra har hanterat avfallsinsamlingen vid strejk eller i krigsdrabbade områden. Arbetet omfattar också att samordna med:

- upphandlade entreprenörer kring fordon och personal, samordna internt kring resurser,
- upphandlade behandlingsanläggningar kring strategier,
- miljötillsynsenheten kring mellanlagring eller alternativ hantering om upphandlade behandlingsanläggningar inte kan ta emot,
- myndigheter, närliggande kommuner och anläggningar för regional samverkan kring krisberedskap och reservkapacitet.

Ta fram plan för att hur hantering, insamling, transport och behandling av kommunalt avfall kan ske vid längre störningar och kartlägg kretsloppscentralerna och återvinningsstationernas funktion vid kris. Om möjligt rekommenderas övningar kopplat till beredskapsplanen för avfallet.

Ansvar: NVOA

Delmål 3.3 Ingen illegal avfallshantering

39. Arbeta för säker avfallshantering – från insamling till slutbehandling.

NVOA ska fortsatt arbeta för spårbarhet av det material och avfall som samlas in och hur det tas tillvara eller behandlas. Det görs bland annat genom en plan för leverantörsrevisioner under avfallsplanens period. Kommunens verksamheter behöver också ställa krav på säker avfallshantering och spårbarhet vid upphandling och beställning av avfallstjänster samt följa upp att kraven efterlevs

Ansvar: NVOA, Valfärd samhällsservice, Valförd skola, Kultur- och fritidsenheten

Samverkan: Miljötillsynsenheten och Inköpsenheten

40. Utreda möjlighet till förbättrad spårbarhet av bygg- och rivningsavfall i kommunens egna projekt.

Utreda möjlighet till förbättrad spårbarhet av bygg- och rivningsavfall i kommunens egna projekt för att minska risken för avfallsbrottslighet, förbättra uppföljningen och skapa ekonomiska vinster genom optimerad masshantering och minskade deponikostnader. En förbättrad spårbarhet kan även ge bättre kunskap om avfallsmängder och bidra till att förebygga och minska uppkomsten av bygg- och rivningsavfall. Åtgärden innebär att undersöka möjliga verktyg för digital spårning och utveckla kommunens arbetsprocess för detta.

Ansvar: Fastighetsenheten, Anläggningsenheten

Samverkan: ESKOM

41. Tillsyn för att förhindra illegal avfallshantering

Åtgärden handlar om ökad tillsyn för att förhindra illegal avfallshantering, vilket är prioriterat område i den nationella tillsynsstrategin. Enligt Naturvårdsverkets vägledning behöver tillsynen genomföras på annat sätt än ordinarie tillsyn, vilket bland annat innebär att de uppgifter som verksamhetsutövarens lämnar enligt egenkontrollen behöver ifrågasättas och granskas mer ingående än vad som annars är vanligt. Vidare kan det finnas behov av att inhämta information från andra delar av kommunen, eller från medborgare och näringsliv. Vidare kan det finnas behov av att inhämta information från andra delar av kommunen såsom bygglov för bygg- och rivningsverksamhet.

Ansvar: Miljötillsynsenheten

Samverkan: Bygglov som hanterar bygg- och rivningslov

Mål 4. Fritt från nedskräpning

42. Informera och kommunicera om skräpets miljöpåverkan

Informera och kommunicera om skräpets farlighet, miljöpåverkan samt kostnaderna för nedskräpning. Syftet är att öka medvetenheten hos medborgare, föreningar, verksamheter och kommunens organisation om nedskräpningens konsekvenser för miljö, hälsa, trygghet och kommunens kostnader. Ta fram en kommunikationsplan med utgångspunkt från vilka målgrupper som skräpar ner mest för att möjliggöra riktad och effektiv kommunikation. Genomföra nätverksträffar för att sprida kunskap, erfarenheter och goda exempel. I samband med utbildning av kommunens anställda inom miljö komplettera med information om nedskräpning.

Ansvar: Offentlig utemiljö

Samverkan: NVOA, Kultur- och fritid, Affärsområde kultur och fritid (idrottsdriften), Fastighetsenheten, Miljötillsynsenheten

43. Engagera och skapa delaktighet genom kampanjer och städaktiviteter

Engagera skolelever, föreningar, företag, kommunens verksamheter och allmänheten i städaktiviteter och städevenemang. Fortsätta anordnande av kampanjer och städaktiviteter med barn och unga årligen som Naturstädningen och Skräpplockardagarna. Utöka städaktiviteter i samverkan med föreningar till att omfatta all kommunal mark. Arbeta med grön flagg och liknande initiativ. Vidare underlätta och uppmuntra Nackabor och föreningsliv att delta i städaktiviteter, bland annat genom att tillhandahålla skräpplockningskit (västar, skräpplockare och säckar) och erbjuda möjlighet till magnetfiske genom utlåning av utrustning (t.ex. flytvästar, håvar och magneter).

Ansvar: Offentlig utemiljö, NVOA, Kultur och fritid

Samverkan: Valfärd skola, Valfärd samhällsservice

44. Identifiera nedskräpningskällor och utöva tillsyn

Utreda vilka platser och verksamheter som skräpar ner mest i Nacka och vidta riktade åtgärder. Exempelvis finns behov av att minska nedskräpningen vid infartsparkeringar och att utöva tillsyn av verksamheter med hög nedskräpning, exempelvis snabbmatsrestauranger. Ett vanligt skräp är snabbmatsförpackningar. Genom att minska användningen av sådana förpackningar kan nedskräpningen minska. Därför bör tillsynen även omfatta uppföljning av kravet på att snabbmatställen ska tillhandahålla återanvändbara förpackningar enligt engångsproduktförordningen (2021:966) §§17-22.

Ansvar: Offentlig utemiljö, miljötillsynsenheten

45. Ställa krav på ingen nedskräpning vid arrenden, markupplåtelser och evenemang

Säkerställa att arrenden, markupplåtelser och evenemang omfattas av tydligare krav kopplat till nedskräpning samt plan för kommunens uppföljning.

- Vid ansökan ska det framgå hur avfallshantering och sortering ska ske, om engångsprodukter kommer att säljas samt hur arrangören säkerställer skräpfria verksamheter och event och hur uppstädning ska genomföras.
- Införa tydlig tidsangivelse för när uppstädning ska vara genomförd (exempelvis angivet klockslag).
- Utreda möjlighet till reducerad eller avgiftsfri markupplåtelse vid skräpfria evenemang.
- Ställa tydliga miljökrav vid utbetalning av bidrag till evenemang.
- Kräva återrapportering, exempelvis med bilder, som visar genomförd avfallshantering och plockstädning.

Ansvar: Offentlig utemiljö, Kultur- och fritidsenheten

46. Ta fram program för att förebygga nedskräpning av engångsprodukter

Ta fram ett program för att förebygga och minska nedskräpning av engångsprodukter. Ex på vad programmet bör innehålla:

- Riktad kommunikation med fokus på fimpar och snus.
- Tester och pilotprojekt för minskad nedskräpning.
- Använda nudging som metod för att påverka beteenden.

Ansvar: Offentlig utemiljö

47. Utreda källor till marin nedskräpning och föreslå åtgärder

Ta fram en utredning för att identifiera källor till marin nedskräpning och föreslå åtgärder.

- Identifiera hur avfallshanteringen kan bidra till att minska uppkomsten av marint skräp.
- Undersöka hur stor andel skräp som sprids via dagvatten och om dagvattenhanteringen kan förbättras för att fånga upp skräp.
- Vid vattendrag se över placering av återvinningsstationer och papperskorgar samt använda rätt typ av papperskorgar.
- Utreda och arbeta för att gummigranulat på konstgräsplaner ersätts med mer hållbara material.

Ansvar: Offentlig utemiljö, NVOA, Kultur- och fritidsenheten

Samverkan: Affärsområde kultur och fritid (idrottsdriften)

48. Genomföra skräpmätningar och attitydundersökningar

Skräpmätningarna omfattar all kommunal mark såsom allmän platsmark, fastighets- och idrottsmark och kommer genomföras av offentlig utemiljö. Vartannat år kommer mätningen ske i stadsmiljö och vartannat år på andra platser i kommunen. Frågor kring hur invånare upplever nedskräpning kommer ingå i de medborgarundersökningar som genomförs av NVOA som genomförs minst årligen.

Ansvar: Offentlig utemiljö (skräpmätningar), NVOA (medborgarundersökningar)